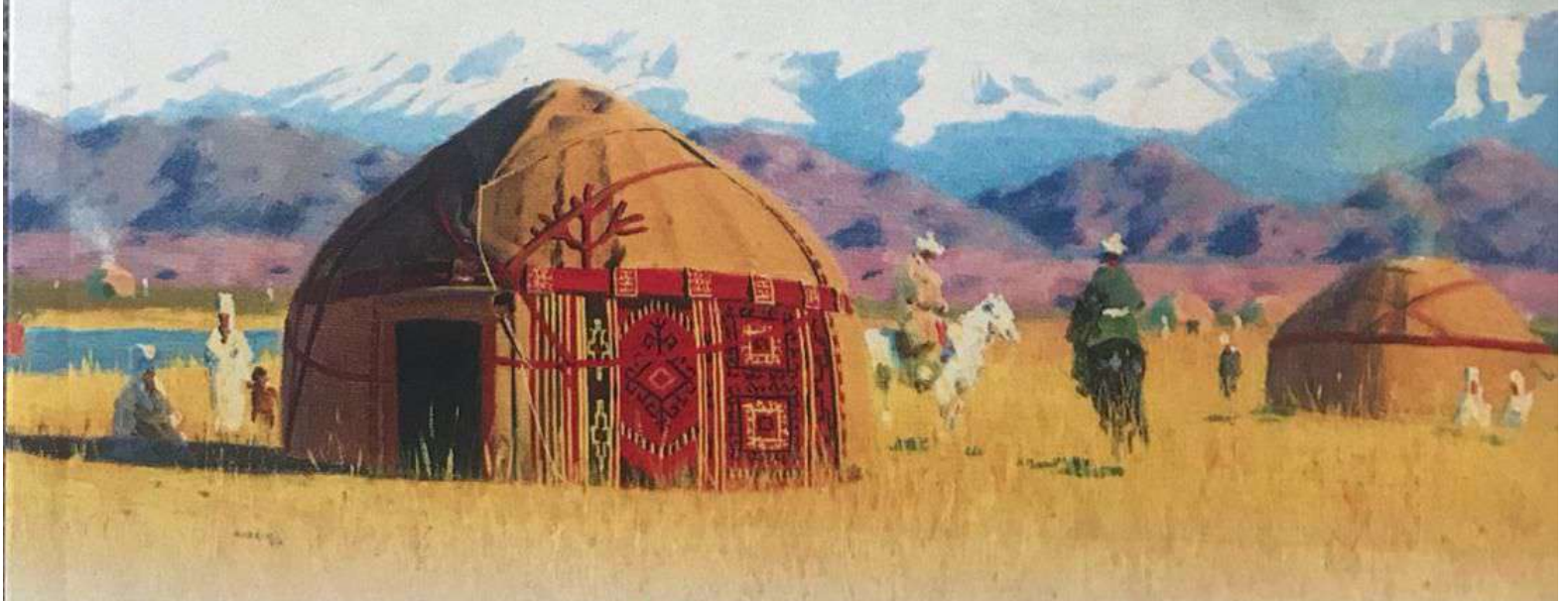
GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI ve GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

Editörler:
Orhan Doğan
Hikmet Demirci

SELENGE

GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI VE GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

Editörler

Orhan Doğan

Hikmet Demirci

İstanbul, 2023

SELENGE YAYINLARI

No: **290** | Tarih Serisi: **198** | **Ekim 2023, 1. Baskı**

EDİTÖRLER
Orhan Doğan - Hikmet Demirci

YAYIMA HAZIRLAYAN
Murat Çaylı

SON OKUMA
İnayet Bebek

KAPAK TASARIMI
Şevket Dönmezoğlu

SAYFA DÜZENİ
Hilal Yazlık

BASKI-CİLT
Repar Dijital Matbaası

ISBN
978-625-6967-42-7

SERTİFİKA NO.
40675

Selenge Yayınları,
Repar Tasarım
Matbaa ve Reklamcılık
Ticaret Limited Şirketi'nin
tescilli markasıdır.

Mimar Sinan Mah.,
Selami Ali Efendi Cad., No: 5
34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: 0 (212) 522 48 45
www.selenge.com.tr
e-posta: selenge@selenge.com.tr

© Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar dışında metin ya da görseller yayınevinin izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9

KATKIDA BULUNANLAR 11

GİRİŞ 13

BİRİNCİ BÖLÜM

MERHUM HOCALARIMIZ: PROF. DR. MUSTAFA KAFALI, PROF. DR. SALİM CÖHCE, PROF. DR. ENVER KONUKÇU, PROF. DR. ABDÜLKADİR DONUK

TÜRK TARİHÇİLİĞİNİN VE TÜRK DÜNYASI'NIN ULU ÇINARI: PROF. DR. MUSTAFA KAFALI - *Üçler Bulduk* 23

TÜRK TARİHİ UĞRUNDA BİR ÖMÜR: PROF. DR. SALİM CÖHCE - *İbrahim Tellioğlu* 29

TARİHE ADANAN BİR ÖMÜR: PROF. DR. ENVER KONUKÇU - *Neslihan Durak* 37

TÜRKLÜĞE VE TARİH BİLİNCİNE ADANAN BİR ÖMÜR: PROF. DR. ABDÜLKADİR DONUK - *Muallâ Uydu Yücel* 43

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL TÜRK TARİHİ VE SINIRLARI HAKKINDA

GENEL TÜRK TARİHİ: ORTAK TÜRK DÜNYASI TARİHİ - *Abdulkadir Yuvalı* 59

BOZKIR TARİHİNDE ÇAĞLAR AYRIMI VE GENEL TÜRK TARİHİNİN SINIRLARI - *Osman Karatay* 75

GENEL TÜRK TARİHİ'NİN KAPSAMA ALANI VE TEMEL KAYNAKLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME - *Vâris Çakan* 83

UMUMÎ TÜRK TARİHİ KÜRSÜSÜ'NÜN TEŞEKKÜLÜNDE RUS TARİH EKOLÜNÜN ETKİSİ VAR MI? - *Serkan Acar* 96

GENEL TÜRK TARİHİ'NİN ZAMAN VE MEKÂN SINIRLILIĞI / SINIRSIZLIĞI ÜZERİNE: OSMANLI-TÜRK TARİHİ ÖRNEĞİ - *Canan Kuş Büyüktaş* 107

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI HAKKINDA TESPİTLER

ARKEOLOJİ VE TARİH İLİŞKİSİ - *Muhammet Beşir Aşan* 125

HİNDİSTAN TÜRK TARİHİ ÇALIŞMALARININ GENEL TÜRK TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ - *Neslihan Durak* 133

SİBİRYA'YI YAZMAK: NASIL BAŞLADI VE NELER YAPILABİLİR? - *Yusuf Akbaba* 140

İRAN EKSENLİ TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI: TESPİTLER VE ÖNERİLER - *Filiz Teker* 151

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL TÜRK TARİHİ KAYNAKLARININ KULLANIMI VE PROBLEMLERİ

TARİH ARAŞTIRMALARINDA KAYA RESİMLERİNİN KAYNAK OLARAK KULLANIMI VE DEĞERİ - *Hasan Aksoy* 167

GÖKTÜRK TARİHİNİN ÇİN KAYNAKLARI - *Hayrettin İhsan Erkoç* 189

ETNO-DİL BİLİMSEL YAKLAŞIM: SOĞD BELGELERİNDE HUN ADI VE KÖKLERİNE DAİR ARGÜMANLAR - *Başak Kuzakçı* 212

GENEL TÜRK TARİHİ ALANINDA ERMENİ KAYNAKLARININ YERİ VE ÖNEMİ - *Telli Korkmaz* 229

İDİL-URAL TATAR SÜRELİ YAYINLARININ GENEL TÜRK TARİHİ KAYNAKLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (1905-1918) - *Emre Özsoy* 240

TÜRK DÜNYASI BAĞLAMINDA SSCB ARŞİV KAYNAKLARININ KULLANIMINDA SOĞUK SAVAŞ ETKİSİ SORUNU VE TEMELLERİ - *Emre Teğin* 261

TÜRKİSTAN TARİHİ ARAŞTIRMALARINDA KİLİSE ARŞİVLERİ - *Mehmet Önder Duran* 271

BEŞİNCİ BÖLÜM

GENEL TÜRK TARİHİ'NDE BAZI TARİHÎ MESELELER

BULGARCILIK HAREKETİ VE TÜRK TARİHİNE YANSIMALARI - *Dinçer Koç* **289**

BAZI ÂDİLŞÂHÎLER SULTANLIĞI VAKAYİNAMELERİ GÖZÜNDEN ŞEHZADE SELİM VE ŞEHZADE MURAD ARASINDAKİ REKABETİN BÂBÜRLÜ ORDUSUNUN AHMEDNAGAR KUŞATMASINA (1595) ETKİSİ - *Cihan Oruç* **297**

MİRZA HASAN FESAÎ'NİN FARSNÂME-İ NASIRÎ'SİNİN TÜRK OYMAKLARINA İLİŞKİN KISIMLARI VE ESERİN GENEL TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ - *Şenay Yanar* **317**

GENERAL KONSTANTİN PETROVİÇ VON KAUFMAN FAALİYETLERİNDE TÜRKİSTANDA İŞGAL, DÜZEN VE SÖMÜRÜ (1871-1872) - *Ömer Karataş* **328**

ALTINCI BÖLÜM

GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNDE GENEL TÜRK TARİHİ'NİN YERİ

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE GENEL TÜRK TARİHİ'NE AİT LİSANS DERSLERİ- BAŞLIK PROBLEMLERİ- ÖNERİLER - *Hikmet Demirci* **349**

ÜNİVERSİTELERDE GENEL TÜRK TARİHİ ALANINDA VERİLEN DERSLERİN DİĞER ALANLARA KIYASLA YETERSİZ KALMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME - *İlker Türkmen* **382**

SOVYET SONRASI TÜRKDİLLİ ALANDA TARİHYAZIMI - *Fuat Hacısalihoğlu* **391**

HİNDİSTAN TÜRK TARİHİ ÇALIŞMALARININ GENEL TÜRK TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Neslihan Durak

Binlerce yıl boyunca Türklere vatan olan Hindistan, doğuda Bengal Körfezi, güneyde Hint Okyanusu, batıda Umman Denizi, kuzeyde Himalaya Dağlarıyla çevrilmiş, Asya'da üçgen şeklindeki büyük bir yarımadadır. Hindistan'ı doğudan batıya doğru kuşatan Hindukuş, Karakurum ve Himalaya sıra dağları kuzeyden yarımadaya yönelen gruplara karşı âdeta doğal bir set görevi üstlenirken Kuzeybatı Kabil, Kandehar ve Mekran şehirleri kuzey-güney hattını sağlayan önemli güzergâh noktaları olup bölgenin ilk yerleşim merkezleridir. Günümüzde ayrı devletler olarak anılan Afganistan, Pakistan Bangladeş'in sahip olduğu topraklar da müstakil devletler oluncaya kadar Hindistan adı altında anılırken bahsi geçen bu coğrafyalar bölgeye yönelen Türk boylarına uzun yıllar yurtluk etmiştir.

Tarihin en erken evrelerinden itibaren üzerinde kurulmuş olan medeniyetler ile imparatorlukların kalıntılarına ve hatta hazinelerine sahip olması bakımından son derece önemli olan Hindistan, pek çok yerel hanedanlıklar, sultanlıklar ve İngiliz genel valilerine ev sahipliği yapmış zengin bir siyasi geçmişe sahiptir. Özellikle İndus havzasının Harappa ve Mohenjedaro gibi dünyanın ilk ve büyük medeniyetlerine ev sahipliği yapan Hindistan, sonraki yüzyıllarda da sahip olduğu zenginlik ve ihtişamıyla istilacı grupların âdeta cazibe merkezi, liderlerin hayal ülkesi olmuştur. İnsanlığın böylesine ilgi odağı olan bu zengin coğrafya tabii olarak seyyah, âlim, çeşitli din ve inanışlara mensup liderler

başta olmak pek çok insanın merakını celp ettiği için çok farklı milletlere ev sahipliği yapmıştır. Nitekim bölgeyi ziyaret eden bu seyyah, müellif ve âlimlerin pek çoğu gezip gördüklerini, enteresan buldukları hususları, hayranlıklarını ele aldıkları eserleriyle ifade etmişlerdir.

Hindistan, sahip olduğu yer altı ve yer üstü zenginlikleriyle tarihin her devrinde, coğrafi olarak son derece uzakta yer alan güçlerin bile kahramanlık destanlarını süsleyen "ideal ülke" olmuştur. Alt kıtaya yönelik işgal ve istilalar incelendiğinde bu eylemlerin iki yönden düzenlendiği görülmektedir. Milattan önceki yüzyıllardan başlayıp XVI. yüzyıla kadar çeşitli aralıklarla devam eden işgal ve istilaların tamamı bölgenin kuzey sınırları üzerinden yani bugünkü Afganistan, Pakistan ve Sistan üzerinden gerçekleşirken, bu yüzyıldan sonra Hindistan'a yönelik işgallerin hem yönü hem de yolu değişmiştir. Diğer bir deyişle söz konusu döneme kadar sadece kuzeyden ve ekseriyetle karadan dış tehditlerle karşı karşıya gelen Hindistan, coğrafi keşifler ve sömürgecilik faaliyetlerini müteakiben güneyden deniz yolu üzerinden yapılan işgallere maruz kalmıştır. Bölgeye yönelik bu işgal ve istilalar incelendiğinde kuzeyden gerçekleştirilen bu eylemlerin Makedonyalı İskender dışında ilk dönem Hindistan'a yönelenlerin tamamı kuzeyde ikamet eden Asyalı topluluklardır. Bu bakımdan değerlendirildiğinde günümüz Hindistan'ın siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel şekillenmesinde öncelikle Ari göçleri etkin bir rol oynamıştır. Akabinde çeşitli aralıklarla gerçekleştirilen Türk göçleri ile de özellikle Kuzey Hindistan, yoğun bir şekilde Türk kültürünün tesiri altında kalırken Türkler tarafından kurulacak olan önemli devletlere ve onların tesis ettiği medeniyetlere de ev sahipliği yapmıştır.

İslam öncesi dönemde Sakaların Keşmir'deki iktidarlarını sırasıyla Yüeçiler, Kuşanlar, Akhunlar ve Türkşâhiler devam ettirirken, yüzyılları içine alan bu süreçte pek çok Türk boyu kuzeydeki topraklarını terk ederek bölgeye göç etmiştir. Hindistan'ın kuzey kesimlerinde siyasi varlıklarını sürdüren bahse konu bu devletler, kuruldukları devirlerde ülkeyi her bakımdan şekillendirdikleri gibi kendi kültürlerini yerli kültürle kaynaştırmak suretiyle büyük bir medeniyetin tesisine kapı aralamışlardır. Nitekim dönemin önemli unsurlarından olan demir ve atın Hindistan'da kullanımı Türklerle birlikte başlamıştır.

X. yüzyılın başlarında bölgede gelişen yeni hadiselere bağlı olarak gerek Türkler gerekse Hindistan tarihi açısından yeni bir döneme girilmiştir. Gazneli hâkimiyetinin tesisi ve özellikle Sultan Mahmud'un başlattığı akınlarla birlikte bölgedeki siyasi dengelerde önemli değişimler yaşanırken bu gelişmeler beraberinde İslam dininin de tanınıp yayılmasına imkân sağlamıştır. Türklüğün bu coğrafyalardaki âdeta kahramanı olan Gazneli Mahmud, aynı zamanda İslam dünyasının da lideri ilan edilmiştir. Bu dönemde başta Gazne olmak üzere geniş bir coğrafya edebiyat ve bilimin merkezi olurken İbn-i Sina, Bîrûnî, Fârâbî, Utbî, Beyhakî, Farukî, Firdevsî gibi daha pek çok âlimin yetişmesine ev sahipliği yapmıştır. O, bu başarılarıyla şimdiye kadar Arapların kendilerini diğer ırklardan üstün oldukları düşüncesini ortadan kaldırırken XI. yüzyılın Türk asrı olmasını sağlamıştır. Türk kültürünü Türkistan'dan Hindistan ortalarına kadar götürmeyi başaran Gazneli Mahmud, Türklere yeni coğrafyaların kapılarını aralarken bahse konu bu topraklarda Türk-İslam ekseninde gelişen büyük medeniyetler kurulmasına da zemin hazırlamıştır. Ayrıca Kuzey Hindistan'da yüzlerce yıldır dağınık bir vaziyette yaşayan Türk gruplarını etrafında toplamayı başararak onların Türklük şuurunu muhafaza etmelerini ve âdeta yeniden doğmalarını sağlamıştır. İşte siyasi, kültürel ve sanatsal başarılarıyla yüzyılın en büyük Türk-İslam lideri olan Gazneli Mahmud, kendisinden sonraki Türk liderler için de âdeta önder olmuştur. Nitekim Gazneliler Devleti dağıldıktan sonra bile bölgede faaliyet gösteren liderler, kendilerine Gazneli Mahmud'u örnek alarak onun politikasını bugünkü Afganistan, Pakistan, Keşmir, Bangladeş ve Hindistan topraklarında yürütmeye çalışmışlardır.

Gaznelilerin bahse konu topraklardaki güçlü politikasının ardından bölgede kurulan Gurlular da devam ettirdiği gibi bu dönemde yoğun bir şekilde müesseseleşmeye doğru ciddi adımlar da atılmıştır. Akabinde Delhi Türk Sultanlığı'nın kurulmasıyla birlikte Hindistan'da yeni bir Türk İslam hâkimiyetinin tesisi kısa sürede kendini göstermiş ve özellikle kuzeydeki şehirlerin neredeyse tamamında İslam dini, taraftar bulmanın ötesinde bölgede mevcut olan inanışlar üzerinde de etkili olarak âdeta rehberlik etmiştir. 1206 yılında Kutbeddin Aybeg liderliğinde kurulan bu Türk devletinin başkenti Delhi olup 1413'te Lodilerin iktidarı ele geçirmelerine kadar Kuzey Hindistan ve çevresinde varlıklarını

sürdürmüşlerdir. Delhi Türk Sultanlığı ülke açısından yepyeni bir din, bu geniş coğrafyayı etkisi altına alırken Hindistan'ın en önemli ve köklü inanışlarından Hinduizm ve Cainizm başta olmak üzere bölgedeki pek çok inanış kısmen de olsa etkilenmiştir. Elbette İslam dininin yerli ahali arasında yayılmasında Delhi Türk sultanlarının İslamî müesseselere ve din âlimlerine verdikleri değer ve önem son derece etkili olmuştur.

Teşkilat ve işleyiş bakımından Türk devlet geleneği esasına dayalı olarak tesis edilmiş olan bu devletin kurucularının yönetim tecrübesine sahip olmalarından dolayı söz konusu coğrafyada iktidarlarını kabul ettirmeleri zor olmamıştı. Bu sultanlığın hükümdarlarından bir kısmı hiçbir değişiklik yapmadan bir önceki yönetimden devraldıkları şekilde idareyi sürdürmeyi tercih ederken bir kısmı ise iktidarları boyunca hayatlarını ıslahat ve reformlarla geçirerek Delhi Türk Sultanlığı'nı en ileri seviyeye taşımışlardır. Nitekim sağlam temeller üzerine kurularak iki yüz yıldan daha fazla bölgede iktidar olmayı başaran bu devlet, hüküm sürdüğü topraklarda başta din olmak üzere pek çok yeni fikir, düşünce ve değeri yaymayı başarmıştır.

Özellikle Türkistan'dan bölgeye taşınan yeni kültür ve medeniyetin tesirleri kısa sürede yerli ahali ve şehirlerde hissedilirken ortaya çıkan gelişmeler her alanda olduğu gibi ticaret ve ekonomide de ciddi bir kalkınmanın yaşanmasına imkân sağlamıştır. Delhi Türk sultanları, hazinede toplanan paraların büyük bir kısmını ülkede din, kültür ve sanatın gelişmesi için harcamışlardı. Bu bağlamda bizzat sarayın himayesinde çok sayıda âlim, şair, yazar ve sanatkâr hünerlerini sergileme imkânı bulurken hazinenin zenginlikleri camiler, medreseler başta olmak üzere pek çok imar işlerine harcanmıştır. Dolayısıyla bahse konu dönemde ülke ekonomisinin gücü edebî eserlerden mimariye kadar sanatın her alanına yansımıştır. İşte böylesine zenginliklerle bezenmiş olan bu coğrafyayı ziyaret eden seyyah, müellif ve âlimler, gördükleri karşısında hayranlıklarını gizleyememişlerdir. Ekonomik olarak refah seviyesinin yüksek olması kuzeydeki Türk boylarının yurt kurmak üzere bu topraklara göç etmelerine imkân sağlarken dünyanın pek çok yerinden seyyah ve tüccarların sultanlık topraklarına gelmesi ülkeye uluslararası bir hüviyet kazandırmıştır.

Türklerin Hindistan'daki varlığının üçüncü evresi olarak nitelendirebileceğimiz Bâbürlüler dönemi ise Hindistan'ın tarihi, kültür ve medeniyeti bakımından âdeta bir dönüm noktasıdır. Nitekim XVI. yüzyılın başlarından itibaren siyasi, sosyal ve kültürel olarak Hindistan'ı etkisi altına alan Bâbürlülerin bölgedeki hâkimiyeti XIX. yüzyılın ortalarına kadar devam etmiştir. İlim, kültür, sanat, din, dil, edebiyat, ziraat gibi pek çok alanda âdeta bir çığır açan Bâbürlü imparatorları, bahse konu dönemde Hindistan'ı büyük bir kültür ve medeniyet merkezi hâline getirmiştir. Her alanda yetişmiş ulemâya ev sahipliği yapan Bâbürlü sarayı, Hindistan'ın ve dünyanın çeşitli yerlerinden gelen, farklı din ve inanışa mensup kişilerin bir araya toplanıp ilmî mülahazalar yaptıkları merkeze dönüşmüştür. Nitekim Bâbürlü hükümdarlarının entelektüel birikimlerinin ileri seviyede olması sanata, mimariye, dil ve edebiyata yeni boyutlar kazandırırken Hindistan medeniyetini de ileri seviyeye taşımıştır. Farklı inançlara mensup kişilerin dinî vecibelerini yerine getirebilecekleri ibadethanelerin yapılması konusunda büyük hoşgörüye sahip olan Bâbürlü hükümdarları, İslam dininin gelişmesi için de ülkenin hemen her şehrinde camilerle birlikte türbeler, hanlar, hamamlar ile tabiatı zenginleştirmek adına pek çok çeşide sahip bağ ve bahçeler tesis ederken yoğun olarak Türkistan'dan etkilenmişlerdir.

Hindistan'da Türklerin varlığıyla başlayan bu coğrafyada en erken devirlerdeki süreç içerisinde gelişip devam eden etkileşim siyasi, askerî, sosyal ve kültürel alanlar başta olmak üzere pek çok sahada ortaya çıkan ve incelenmeye değer tarihsel gelişimlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Ülkemizde de bu anlamda pek çok araştırmacı bu coğrafyadaki Türk izleri ve Türklerin bu coğrafyalara katkılarının dünya siyaseti üzerinde bıraktığı etkiye dair çalışmalar yürütmektedirler. Hindistan'la ilgili araştırmalar için Mustafa Kemal Atatürk'ün liderlik yaparak kurduğu Türk Tarih Kurumu ve sonrasında 1936 yılında Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi bünyesinde kurduğu Hindoloji Kürsüsü'yle başlamıştır. Hindoloji Kürsüsü'nün kurucusu olan Walter Ruben'in Hindoloji Kürsüsü'ne katkıları önemlidir. Walter Ruben bu sahanın gelişimine büyük katkılar sağlamış, özelliklede Hint kaynaklarında yer alan Türklere dair bölümlerin tespit edilerek değerlendirilmesi Hint tarihi ve edebiyatı alanında önemli

çalışmaların yapılmasına imkân sağlamıştır. Walter Ruben öncülüğünde başlatılan sağlam temelli gelişmeler, Hint kaynakları ışığında bu bilim dalında pek çok bilimsel araştırmanın ortaya konulmasını sağlamıştır. Walter Rubben'den sonra pek çok araştırmacı bu alana dair araştırmalar yürütürken A. Zeki Velidi Togan tarafından kaleme alınan *Umumî Türk Tarihine Giriş* adlı eser bu sahaya yeni bir soluk getirmiştir. Onun bu çalışması Güney Asya ve Hindistan'daki Türk devletlerine çalışmalara öncülük ederken, Hindistan ve Pakistan'a dair araştırmalara ilginin artmasına sebebiyet vermiştir. Onun çalışmalarıyla Türkiye'deki Türk-Hint çalışmaları hızlanmış, tarihî ve kültürel verilere dayalı sağlam temeller üzerinde oluşturulan araştırmaların yapılmasına imkân sağlamıştır. Bu arada büyükelçi olarak Hindistan'a gönderilen Yusuf Hikmet Bayur, görevi boyunca alana dair pek çok ana kaynağı tetkik edip tasnif ettikten sonra üç ciltten müteşekkil *Hindistan Tarihi* adlı eseri kaleme alarak bölgedeki Türk tarihine, Türklüğün gücüne dair önemli bilgileri gün yüzüne çıkarmayı başarmıştır.

Türkiye'de 1961 yılına kadar pek çok çalışma yapılırken söz konusu tarihte millî kültürün çeşitli yönlerini araştırma ve tanıtma gayesiyle kurulan Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün çalışmaları sonrasında 1976 senesinde yazılan *Türk Dünyası El Kitabı* tarih-coğrafya vs. alanlarda sistemli çalışmalarla yeni eserler kaleme alınmıştır. Bu eserler serisi günümüzde Türk Dünyası kültürü ve Hint kültürü için âdeta ana kaynak niteliğine sahiptir.

Ülkemizde Hindistan tarihine dair çalışmalar yürütülürken diğer taraftan da batılı yazarlar tarafından da yazılmış olan eserlerin Türkçeye neşri de yapılmak suretiyle Hindistan Türk tarihine dair yeni eserler ortaya konmaktadır. Genel Türk Tarihi'nin âdeta büyük atası olan Ahmet Zeki Velidi Togan'ın ilmî birikimiyle başlatılan Hindistan Türk tarihine yönelik çalışmalar bu alandaki boşluğu gözler önüne sermiştir. Yusuf Hikmet Bayur, M. Fuad Köprülü, Halis Bıyıktay'ın yanı sıra Zeki Velidi Togan'ın yetiştirdiği öğrencilerinden Enver Konukçu, eserleri ve yetiştirdiği öğrencileriyle alana büyük hizmetlerde bulunmuştur. Erdoğan Merçil, Salim Cöhce, Dursun Ali Akbulut, Erdoğan Merçil, Saadettin Yağmur Gömeç, Azmi Özcan, Hayrunnisa Alan, Mehmet Tezcan, Neslihan Durak, Hanefi Palabıyık, Suat Vural, Bilal Koç, Müslüme Melis Savaş başta olmak üzere sahaya

dair ismini zikredemediğimiz pek çok araştırmacının bu coğrafyaya dair çalışmalar yürütmesine imkân sağlamıştır.

Yukarıda ismini zikrettiğimiz isimler çalışmalarıyla Hindistan Türk tarihine dair bilinmeyen pek çok hususu ilim âlemine kazandırırken Genel Türk Tarihi'ne dair önemli bir boşluğu da doldurmaktadırlar. Söz konusu eserlerde Hindistan'da yüzyıllar boyunca varlığını sürdüren çeşitli Türk gruplarının bölgedeki varlıkları, faaliyetleri, bölgeye tesirleri siyasi, sosyal, dinî ve kültürel boyutlarıyla ortaya konmaktadır. Ayrıca Hindistan'ın İslamlaşmasında, bölgede Türk/Hint-İslam kültürünün gelişmesinde Türklerin rolünü ele alan İslam âlimlerinin ve seyyahların eserleri de bu manada incelenmek suretiyle Genel Türk Tarihi'nin önemli bir alanı aydınlığa kavuşturulmaktadır. Ayrıca yapılan bu çalışmalarla günümüz Hindistan'ının siyasi, sosyal, mimari ve kültürel şekillenmesinde bölgede kurulan Türk devletlerinin rolü, önemi ve yansımaları ortaya konulmaktadır.

Bu arada Türk akademisi, alanın önemine binaen çeşitli kurum ve kuruluşların desteğiyle zaman zaman toplantılar düzenlemektedir. Türk Tarih Kurumu bünyesinde düzenlenen Tarihte Türk-Hint İlişkileri ve Geçmişten Günümüze Türkiye-Hindistan İlişkileri Sempozyumları ile üniversitelerde gerçekleştirilen Türk-Hint Araştırmaları Çalıştayları, Genel Türk Tarihi Çalıştayları bunlardan bazılarıdır. Ayrıca Asya ve Hindistan'a dair çalışmalar yürüten pek çok Araştırma ve Uygulama Merkezleri de Hindistan'a dair siyasi-sosyal-kültürel toplantılar düzenlemek, pek çok dergide kaleme almak suretiyle Genel Türk Tarihi'nin önemli bir alanını aydınlığa kavuşturmaktadır.